

festivalové listy

2. číslo

16. října 2015

51

mfp
mezinárodní
festival
poezie

**kulturní
zařízení**
města Valašského Meziříčí

Soutěž amatérských recitátorů z České a Slovenské republiky pořádána Kulturním zařízením města Valašského Meziříčí a městem Valašské Meziříčí za finanční podpory Ministerstva kultury ČR, CS Cabot a Fondu kultury Zlínského kraje, ve spolupráci s NIPOS ARTAMA Praha a Národním osvětovým centrem Bratislava, DUHA - kulturním klubem u hradec Prostějov a Mestským kultúrnym strediskom Dolný Kubín.

Obrazy a poezie jedno jsou?

Obrazy. Vizuální paměť, stará jako lidstvo samo. Možná to všechno začalo sny. Dnes jim říkáme výtvarné umění. Zvykli jsme si všechno třídit. Rád bych ty přehrádky a hranice zase zboural. Jsme na festivalu poezie a ve městě hned na několika místech vystavují obrazy. Mezi nimi také tvorbu Jany Ullrichové. V kavárně Tucan a také v novém Muzeu řeznictví.

Jak prázdné a neosobní by bez obrazů byly stěny, kterými rozdělujeme prostor. Kdysi dávno jsme ty stěny kolem sebe potřebovaly jen jako útočiště, dnes se v nich uzavíráme se svým soukromým štěstím i samotou. Společnost nám dělají někdy jen obrazy. Procházím se mezi těmi, které namalovala Jana Ullrichová, a napadají mě verše. Nejsem výtvarný kritik, mým oborem je literatura, a tak všude hledám básně.

Co se dá vyjádřit slovy, umí pojmout také dobrý obraz. Jako geniální báseň v sobě nese kousek dokonalosti, kousek osudu a hloubku citu s jakým se díváme na svět. Vidím ty obrazy denně a promlouvají ke mně jako slova písní, které se vrací. I s obrazy je to dnes jako s poezií, pokud někam stále spěcháme, nestihneme vnímat jejich hlas. Musíme se zastavit a naladit se. Tak jako když posloucháme báseň, musíme mít chuť dívat se také na obrazy. Pak skutečně získává poezie hlubší podtext. Neváže se už jen na jazyk, ale na všechno, co nás hluboce zasahuje. Kolikrát inspiroval silný text hudebníky a výtvarníky, kolikrát to bylo naopak.

Umění je zkrátka jedno a podle mě je dobře, když se to tak naučíme vnímat. Šaldovským jazykem se mi chce hledat vysvětlení v univerzální síle tvořivé síly vesmíru, života, který směřuje k harmonii a štěstí, tu však stále narušují naše těkavá mysl a naše pomíjivá přání. Napětí mezi životem a smrtí, mezi štěstím a smutkem dokáže nejlépe zachytit umělec a poezie v jeho díle ukrývá.

Síla obrazu je v naší obrazotvornosti. Očima se zamilováváme, očima hltáme proměnlivé okamžiky bytí, jsou to obrazy, které se nám vybavují. Obrazy, které se stávají ikonami, obrazy našich obav a snů, obrazy přírodních krás a naší paměti. Přemýšlím o tom, v čem tkví síla obrazu. Napadá mě, že slova přišla až po obrazech, pravěcí lidé po sobě nechali první básně na skalnatých stěnách, namalovali je. Dali by se o nich psát ódy i elegie, jak jsou silné.

Mám radost, že ve Valmezu obrazy v galeriích dostávají více prostoru. Jako mám radost z těch od paní malířky Jany Ullrichové. Právě její obrazy mě přivedly k této neucelené úvaze o básních v obrazech. Až někdy půjdete do galerie, přečtěte si ty básně beze slov. Jsou hluboce niterné, jsou vyvzdorované a vykutané se stejným úsilím, s jakým básník čeká na motiv, který nepřichází, až nakonec přece... Je to radost z objevování a tvoření. To je to štěstí přicházející s tvořivou silou vesmíru, s myšlenkou na stvořitele, s myšlenkou na otázky bytí či nebytí, tou hrou, po které tak usilovně umělci balancují mezi všedností a věčností.

Dívám se na obraz *Strom života* Jany Ullrichové a přeji si, aby byl okamžik poezie srozumitelný nám všem. Ne vždy se to daří, je to jako interpretovat báseň. Ale když se nám to podaří, běh z toho mráz po zádech. Tak děkuju za básně v obrazech a děkuju tím také paní Janě Ullrichové. Jen je mi trochu líto, že to nedokážu také zarecitovat. Buď zdráva, poezie. Poezie v obrazech.

Aleš Linduška

Kompozice z ateliéru - Jana Ullrichová.

Ondřej Kvěch recitoval Z deníku Mladík v odboji (D. C. Payne).

JIŘÍKOVO VIDĚNÍ

Malý kousek Poezie

Obvykle si ve Viděních dělám radost a připomínám si své oblíbené básníky či ty, kteří se za ně úspěšně vydávali. Jenomže každá zásoba jednou dojde a nových poetů je pomálu (taky snad že trestuhodně málo čtu). Ale jeden by se přece našel. Jsem tak trochu konzerva, příznám se, že novou literaturu systematicky nehledám, a tak můj objev už rozhodně není nový a mnozí návštěvníci festivalu o něm budou vědět daleko víc než já. I proto se zdržím pokusů o hlubší rozbor a napíšu jenom pár dojmů a ukázek.

O Radkovi Malém jsem už dlouhou dobu tak nějak zdálky uctivě věděl, ale teprve nedávno jsem měl tu čest zjistit, co je to vlastně za zvíře. Po přestěhování do Olomouce jsem ho už prostě nemohl minout, zvlášť když mi hned při prvním seznámení s novou prací padl do ruky jeho Slabikář. Malého texty krásně doplňují ilustrace Matěje Formana, a když doznělo počáteční nadšení, hned jsem knihu začal šířit do světa. Jednu jsem dal kamarádovi pro malou Elišku a rodiče si hned objednali další tři kousky, které rozdávají dětem svých známých. Bodejť by ne, když je to nejkrásnější dětská kniha roku 2004.

Malý je také držitelem Ceny Jiřího Ortena, ale to jen tak mimochodem, protože básníka nedělají ceny. V současné poezii pro děti je nevídaným zjevem, a také má vždycky velké štěstí na ilustrátory. Ať už to byla Galina Miklínová v případě Anežky ze slunečnic a Františka z kaštanu, nebo další výrazná současná osobnost – Pavel Čech, který snově nakreslil příběh Listonoš vítr. Tady je z něj úryvek:

*Listí se páli. Někde v dáli
den šera už má nalito.
Tady by listonoše hnali!
Pálí se listy. Voní to.
Sklizená pole ptáčky vábí
a vůbec různé bytosti,
tak scházíme se s přáním, aby
nás nespálil mráz lítosti.*

*Veverky, celé zadýchané,
s oříškem běží, s žaludem.
Než vyrostou z nich stromy, pane,
my už tu třikrát nebudem.
Na zídkách kočky. Hledí z výšky
na prázdné mokré ulice.
Jak, bráško, poznáš z téhle knížky,
zda škrábne, či se tulit chce?*

Ne, není to pro nejmladší děti. Pokud jde o autorskou tvorbu, Radek Malý píše takovou poezii, které rozumějí malí i dospělí. Dětský čtenář může mít knihu rád hned, ale také s ní může růst a znovu ji objevovat jinak, chce-li. Neodpustím si ještě jednu nejednoznačnou ukázkou:

Zaklínání psí

*Znám ulici a čas v ní plyne
tak, že to můžeš pocítit,
a víno se tam po zdech vine
a psi ho chodí v noci pít.
Znám ulic, v ní chvíle plyne
tak, že ji můžeš ucítit.*

Vedle dětské hravosti se Malý nebojí smutku, teskna až nostalgie, takže mi tady až trochu připomíná mého dalšího oblíbence Ivana Wernische. Čímž se dostáváme k jeho poezii pro dospělé, která mě oslovila natolik, až jsem si říkal, o co bych měl hezčí své studentské splíny, kdybych narazil třeba na sbírku Lunovis už před deseti lety. No, posuďte sami:

*Absinth je blue jak zářijový nebe
Reže jak ostrí podzimního rána
Absinth je silnej Zajíme ho chlebem
Snad božím darem zacelí se rána*

*Absinth je hořkej Peklo není jiný
Absinth je dárek andilků, co spadli
A září kvílí Podzim klade miny
do lesů, polí, duší těch, co zvadli*

*Absinth je modrej Modrej jako nebe
A stejně tak se z něho hlava točí
A září září Podzim – věčnej rebel
u soukromých zdí nářků drze močí*

Navíc každá sbírka má svou vlastní atmosféru, můžu si je vybírat podle nálady, podle počasí, podle lidí, které ten den potkám. Taký se mi líbí, že je to poezie o životě:

Odrhovačka

*Vyhnal jsem svůj Němce ze svých malých Sudet.
Pak jsem to chtěl zapít. Zavřeli mi krám.
Vývěsil jsem vlajku. Teď už dobře bude.
Vyhnal jsem svůj Němce. Hergot, to se mám!*

*Kopance a klacky, nadávky a facky.
Nebylo to snadný, ale jsou ti tam.
Konečně jsem čistej. Vyhnal jsem svůj nácký!
Vyhnal jsem svůj Němce. Zůstal jsem tu sám.*

Mohlo by se mluvit dlouho. O tom, jak Radek Malý jako jeden z mála obnovuje tradici markarónské poezie, hraje si s rýmy a vymýšlí nová slova, jak překládá německé nonsensy a sám je dobře píše, kolik si vzal z expresionismu a kolik z postmoderny a tak dále. Ale to není důležité, čtème poezii.

*Rozžali v parku lampy. Ti si dali.
Teď v temných koutech tma je ještě větší.
Šmátrá z těch koutů. Křičí tajnou řečí.
My rozumíme. My už nejsme malí.*

*Rozžali v parku lampy. Netopýři
hvízdají v šeru. Jinověrců hroby
se blyští. Žlutá chryzantéma zdobí
ten vzadu, tmavý, trudný, ten, co šíří.*

*Zamrzly v tůni ryby. Zledovaly.
A podzim zvraneč, jako všechno zvrání.
Černý sníh. Černé polomilování.
Rozžali v parku lampy. Moc se báli.*

Jiří Jurečka

EXTROVNA – KULTURNÍ POZOROVATELNA
KAVÁRENSKÉHO POVALEČEPřed padesáti lety odešel
Václav Hrabě, básník jazzu a blues

„*Náš život hoří jako svíce / a mrtví / milovat nemohou...*“ Ty verše z Variací na renesanční téma by recitátor Miroslav Kovářík rád viděl vytesány na náhrobku básníka Václava Hraběte (13. června 1940 – 5. března 1965), možná prvního a asi jediného autentického beatníka u nás. Padesát let po jeho předčasném odchodu není co oslavovat, ale jistě je na co vzpomínat a o čem přemýšlet.

Básník jazzu, blues a naléhavých emocí se za svého života nedočkal jediné knížky. Publikoval jen časopisecky a jeho umělecká pozůstalost čítá nějakých osmdesát básní. Žádné další, jejichž autorem by prokazatelně byl Václav Hrabě, se nenašly. Dokázal v nich ale pojmenovat životní pocit své generace sugestivně a zároveň nadčasově.

Jeho poezie, z podstaty spjatá s atmosférou lehkého varu pod slupkou oficiální, státem, stranou a vládou kontrolované kultury první poloviny šedesátých let, tak oslovuje čtenáře a inspiruje muzikanty i po půlstoletí stejnou silou, jako v době, kdy je autor o překot psal. Jako by věděl, že mu soudičky dopřály velký talent, ale jen lichvářský lokýtek času.

Václav Hrabě se narodil v Příbrami, dětská léta prožil v Lochovicích na Berounsku. Jako středoškolák v Hořovicích propadl jazzovému opojení. Účinkoval ve studentském tanečním orchestru a založil dixielandovou kapelu, v níž hrál na saxofon i klarinet, a uměl také na housle. Současně publikoval v okresních novinách Berounská a není tajemstvím, že literární začátky mladého autora výrazně ovlivnila profesorka Slavíková, manželka básníka Ivana Slavíka. Český jazyk a dějepis pak vystudoval na pedagogické fakultě v Praze. Druhým domovem se mu stala Reduta, jejíž atmosféra zřetelně pronikla do jeho básní, ale vystupoval také v Olympiku, Pygmalionu, v Klubu stavařů a také na Betlémském náměstí v hospodě U Linkeho... Bydlel na koleji v Lazarské ulici a střídal různé podnájmy.

V té době se seznámil se svou budoucí manželkou Olgou. Oženil se s ní v uniformě vojáka Československé lidové armády z kraje roku 1962. Narodil se jim syn Jan, ale brzy potom se rozvedli. Básník ve víru života, jehož tempo se

stále zrychlovalo, si vydělával na živobytí jako pomocný dělník, lektor poezie v časopisu Tvář, knihovník, osvětlovač, kulisák... Osudově se uchytil v právě založené Viole, kde byl členem dramatické rady a měl zde i pořady vlastní poezie.

Tu zcela zásadně ovlivnilo na samém počátku šedesátých let jeho setkání s tvorbou americké beat generation. První překlady té magické poezie, nejprve jen v časopisech, tu publikoval Jan Zábrana. Říjen v železniční zemi, tedy výbor

Divoké víno rozhovor a reportáž z beatníkovy autorského čtení. Byl to zřejmě poslední text, na kterém se podílel.

Václav Hrabě se tedy zhlédl v nekonformní poezii zmíněných básníků. Dokázal její náladu „přeložit“ do češtiny a transponovat do atmosféry českého prostředí. Učaroval mu i romantický způsob existence beatnických tuláků a jak zde byl v postupném uvolňování poměrů tolerován jazz, pak tramping, a od 1. dubna roku 1964 dokonce i autostop, Václav Hrabě při první příležitosti projel s reportážním blokem celou republiku. Jeho cesta však nečekané brzy definitivně skončila. Otrávil se oxidem uhelnatým, když se snažil sporákem přitápnout v prochlazeném libeňském podnájmu a naplnil svým osudem předurčenou poezii: „...*tento vlak plný života, jako ptáci, kteří se vrací s březnem / tento vlak sténající krásou návratu v poslední zatáčce / před Charukovem, nebo Libní / tento vlak, který nikdy neupadne do nudy opakování neboť / smrt je zárukou dialektiky...*“ (Vojenská suite).

Spíš dílem náhody, šťastné shody okolností, stal se Václav Hrabě známým a publikovaným básníkem. Co z jeho tvorby dostalo se ke čtenářům a posluchačům, vždy bylo zásluhou přátel a jeho obdivovatelů. Vždy se to dělo nezištně, ve vši skromnosti. Už v šestašedesátém litvínovská parta Mirka Kováříka na prknech pražské Violy věnovala Václavu Hrabětovi celý večer. V roce 1967 vydal Supraphon výběr jeho recitovaných veršů v doprovodu hudby SHQ Karla Velebného na albu Poezie a jazz II. První knížka Stop-time z nakladatelství Mladá fronta se pak objevila až v devětašedesátém. Nenáhodně ji k vydání připravil právě Mirek Kovářík. Z obsahu té knížky si o pár let později vybral letenský rocker Vladimír Mišík texty Ty II., Jam Session a Variace na renesanční téma pro album

Etc... 2 (Supraphon 1980). Další Hrabětův text Tma stéká do kaluží, zhudebněný Vladimírem Gumou Kulhánkem, je krásnou tečkou Mišíkova alba Etc... 3 (Supraphon 1987), a báseň Kdybych už měl umřít s hudbou Vladimíra Mišíka a Jiřího Veselého zdobí album Umlkly stroje (Sony Music / Bonton 2004).

O druhý výběr z Hrabětovy poezie Blues

Václav Hrabě

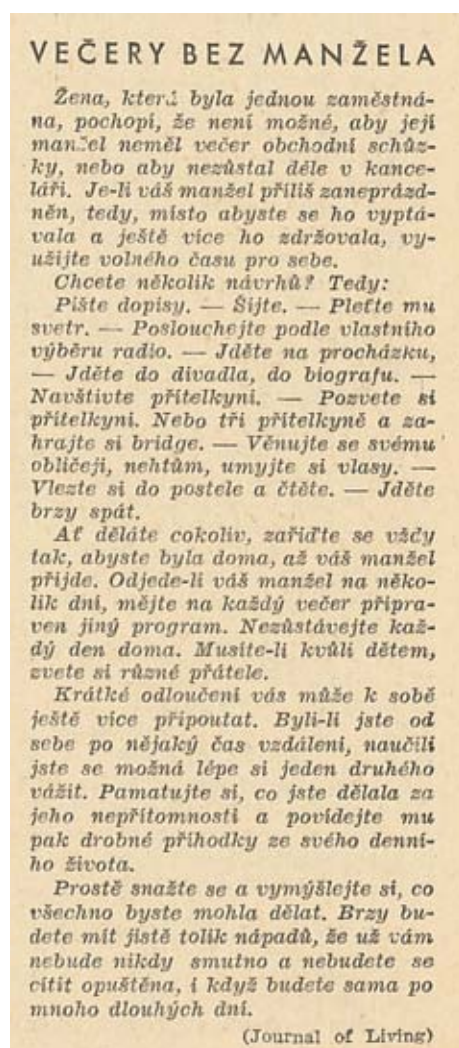
z Kerouakových próz, u nás vyšel až později, stejně jako Zábrany překlady sbírek Lawrence Ferlinghettiho Lunapark v hlavě a Startuji ze San Francisca. A pak se objevil i výbor z poezie Gregoryho Corsa Mokré moře. V logice věci, při pražském pobytu Allena Ginsberga v roce 1965, Hrabě (společně s Emilem Machálkem a Ludvíkem Hessem) pořídil pro studentský časopis

v modré a bílé (Melantrich 1977) se postaral Jaromír Pelc. Pozdější celistvý portrét Václava Hraběte Blues pro bláznivou holku (Československý spisovatel 1990) byl předobrazem knížky Blues (Labyrint 1995), která vyšla poprvé s fotografickými ilustracemi Šimona Pikouse a podruhé v roce 1999 s výtvarným doprovodem fotografií Pavla Baňky, který společně s Hrabětem, Vladimírou Čerepkovou a Inkou Machulkovou vystupoval v text-apelových pořadech pražské Violy.

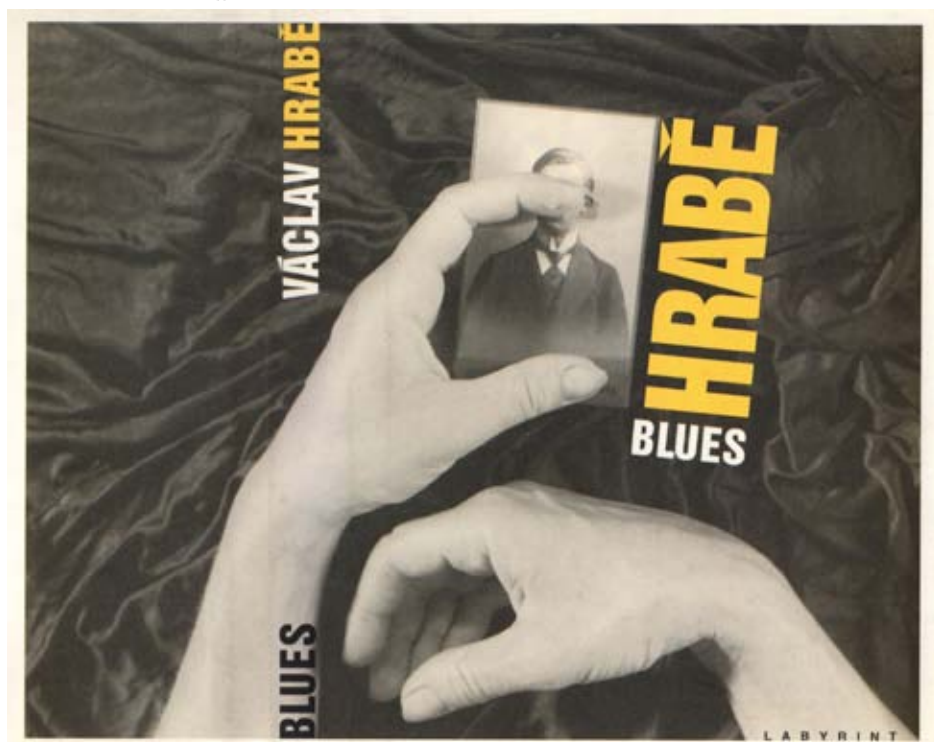
Nicméně, nejdodanějším a nejkompexnějším propagátorem Hrabětovy poezie byl od počátku Mirek Kovářík, nejdůraznějším Vladimír Mišík. Vedle už zmíněných zhudebněných básní dodnes z Hraběte hrává také Jam-session s Františkem Gellnerem a především, už pětadvacet let, také tu nejznámější ze všech, písničku ze ztracené básnickovy divadelní hry Královna Margot, Variace na renesanční téma. Text té dnes už vlastně zlidovělé písně kdysi vznikl opravdu stylově: autor si na válec psacího stroje založil krabičku od cigaret.

Karel Prokeš

Poezie všedních dnů

Převzato z Přehledu zajímavostí světového tisku, únor 1948 č. 5.

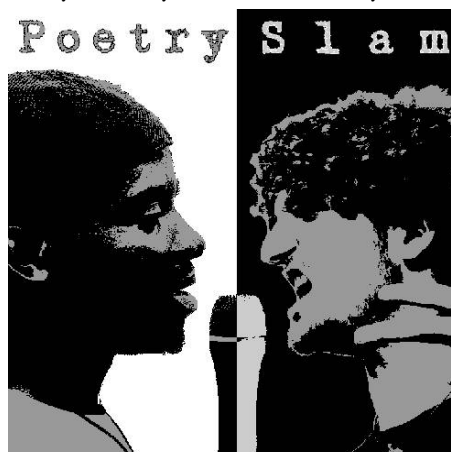

Recitační soutěž trochu jinak: Můj první večer se Slamem

Zatímco výkony recitátorů na festivalech jako je meziříčský MFP, Wolkrův Prostějov, nebo Hvězdoslavův Kubín provází soustředěné ticho v intimním osvětlení a sleduje i hodnotí kultivované obecenstvo, večery se Slam Poetry mají atmosféru naprosto odlišnou. Třebaže pro většinu festivalových návštěvníků zřejmě objevím již dávno objevené, přesto se s vámi o svůj nový "poetický" zážitek ráda podělím; na doporučení známých jsem se rozhodla zlákat kamarádky na návštěvu brněnské kavárny Atlas, kde se minulou středu konalo klání ve Slam poetry.

Jen pro přiblížení: Slam poetry (z anglického slova slam, bouchnout) představuje specifický styl básnického přednesu. Jeho cílem je co nejvíce zaujmout publikum, které většinou sedí u dobrého pití v baru.

Slam poetry univerzální pravidla nemá, je na účinkujícím, jakým způsobem se rozhodne svůj text přednést. Může se jednat o improvizaci, čtení či připravené vystoupení. Přednes by však měl být za každých okolností autorský.

Výjimkou není kontakt s publikem, které na účinkující aktivně reaguje, a dokonce je může nemilosrdně vypískat (proto bývá tento způsob recitace mnohdy nazýván demokratizací verše). Slamové klání je zvláštním typem recitační soutěže. Před začátkem výstupů si účastníci vylosují pořadí, jež se ve druhém kole obrátí. Vítěze klání určují diváci, kteří soutěžící bodují pomocí několika náhodně rozdaných bodových setů. Slam vznikl v osmdesátých letech ve Spojených státech a jeho otcem je původním povoláním zedník Marc Smith. U nás se první mistrovství ve Slam poetry konalo v roce 2003 v Olomouci.

Před svou první návštěvou Slamu jsem měla pouze mlhavou představu, co mě v následujících hodinách čeká. Byla jsem však velice mile překvapená, a to i navzdory půlhodinové frontě na víno a nedostatku kyslíku (zájem o Slam poetry v Brně mnohonásobně převyšil kapacitu kavárny). Účinkující byli skvělí, nápadití, originální a vtipní. Velkou část večera strávilo publikum v křeči smíchů. Patřila jsem k těm šťastlivcům, kterým se podařilo ukořistit hodnotící sadu a musím uznat, že práce porotců musí být mnohdy velmi náročná. Doteď mě mrzí nízké hodnocení, jež jsem udělila prvnímu recitujícímu. Na závěr jsme se s kamarádkami shodly, že to rozhodně nebyla naše poslední návštěva Slamu.

Tereza Volfová

Postřehy laiků

Přehlídka emocí, autentičnosti i hranosti

Interpretačních soutěží poezie bychom v republice našli povícero. Pro mě byla návštěva zahajovacího kola mladších recitátorů nesmírně zajímavá ze dvou úhlů pohledu. Tím prvním je skutečnost, že jsem se dosud účastnil pouze klasických literárních festivalů nebo komponovaných pořadů, v nichž účinkovali pouze autoři, druhým skutečnost, že jako autor jsem párkrát měl tu příležitost si interpretaci vlastních textů vyzkoušet, takže vím, že jde o nemalou výzvu. Alespoň pro mě.

Možná proto, že jsem nepřicházel se žádným očekáváním a byl rozhodnut na sebe jednotlivá působení pouze „působit“ bez zvláštní tendence

je hodnotit (v tomto smyslu jsem porotcům rozhodně nezáviděl), se mi dostala bohatá nadílka nejrůznějších dojmů, emocí a nových pohledů i na texty, které jsem znal z vlastní četby. Dokážu si představit, že pokud recitátor opravdu souzní s recitovaným textem a obohatí jej o novou osobitou rovinu, budu již při další četbě těchto textů tuto rovinu reflektovat a vybaví se mi i tvář jejího autora či autorky. A mám pocit, že se tak v některých případech i stalo. Možná, že právě tohle je jedna z cest, kterou se recitátor u publika zvěčňuje.

Během sedmnácti vystoupení jsem si u každého účinkujícího zapsal pár klíčových slov, kterými by se mi připomínal.

Najdu mezi nimi recitátory i recitátorky autentické, při jejichž výstupu mě dokonce chvílemi mrazilo (třebaže spíše výjimečně), i takové, kteří v celém spektru poněkud zapadli a jejichž vys-

toupení bych z laického pohledu neuměl slovy vyjádřit. Přitom k uchování v paměti mnohdy stačilo velmi málo: gesto, drobný pohyb, úsměv, prostě osobitá esence, která by se mohla vtěsnat i do nepatrného okamžiku. Nešlo ani tak o intenzitu hlasového projevu.

Říká se, že člověk je zasažen nejvíce tím, co mu nastavuje jeho vlastní zrcadlo. V drobných rozhovorech s některými účinkujícími jsem nacházel útržky ze svého života, útržky ze svých snů, a dokonce i interpretace světa, jež jsou mi velmi blízké a sympatické. Stejně je to i s recitacemi. Pokud jsou osobité a prolnou s jejich interpretem, pouze pak mohou u publika rezonovat. A pouze tehdy jde o poselství, které vyjadřuje něco důležitého o autorovi, interpretovi i posluchači.

Marek Adamík

Martin Mokřý

Tereza Svěráková

Mikuláš Klenor

Ján Galaba

Hodina pochmurné atmosféry

Mrzí mě, že jsem neměla možnost slyšet účastníky první kategorie, snad to zítra napravím. Většina přednesů soutěžících druhé kategorie se nesla v duchu tíživé a depresivní atmosféry, kterou narušilo pouze několik veselých či hořkosladkých textů. Pochmurné ovzduší navodila hned první recitátorka Nina Pompošová, na kterou ironickým a hořkým přednesem navázala Terezie Jelínková. Z jejích úst zněla slova Mariny Cvetajevové vsutku opravdově a bylo znát, že

se Terezie s textem (který se mi mimochodem zalíbil natolik, že už mám jasno, po které autorce při mé příští návštěvě knihovny sáhnu) perfektně sžila. Velmi dobře se mi také poslouchaly přednesy obou přítomných zástupců mužského rodu. Vladimír Soldán svůj přednes krásně vygradoval a Ján Galaba mi zase učaroval charismatickým hlasem a procítěností. Přednes skvělé Alžbety Jurkovičové (a věřím, že nejsem ani zdaleka jediná) jsem s napětím očekávala. Ani letos favoritka neklamala, a publikum svým bravurním podáním hořkosladkého textu Liv Ullmanové připravila o dech. Marianně Stančokové

jsem její vylosované pořadí vážně nezáviděla. Po Alžbetě to nemůže mít žádný recitátor lehké. Marianna se však nezalekla, se svým údělem se poprala skvěle a její humorný přednes se stal milou tečkou prvního kola recitační soutěže. Věřím, že druhé kolo bude velmi zajímavým kláním, jsem zvědavá, zda zvítězí Alžbeta, či se na místo vítěze postaví druhá favoritka, kterou je Eva Hadravová. Z jejího velmi zdařilého přednesu Hrubínových Lešanských jesliček mi běhal mráz po zádech.

Tereza Volfová

Vladimír Soldán

Terezie Jelínková

Terezie Lněničková

Ve čtyřech letech jsem vzal housle a začal hrát

Kapelu Cimballica dal dohromady před třemi lety houslista a zpěvák Filip Prechtl. Těžko říct, jestli se mu dá říkat primáš. Čistokrevná cimbalovka to přeci jen není...

Jak jste se dostal k muzice?

Odmalička jsem slyšel hudbu a měl pro ni cit. Už v roce a půl jsem vytukával melodie na klavír, přestože do tří let jsem vůbec nemluvil. Pak, ve čtyřech letech, jsem chytl housle a sám od sebe zahrál písničku Běžela ovečka. Všichni jen nevěřícně zírali. Jenže na ZUŠce jsem nenatrefil na dobré učitele, nebavilo mě to a moc jsem tomu nedal. Přesto jsem si v osmé třídě troufl hlásit se na konzervatoř. Nedávali mi moc šancí, ale byl jsem nakonec docela úspěšný. Stejně jako potom akademii.

Jak vznikl nápad dát do kupy rock, klasi-ku a folklorní hudbu?

Napadlo mě to už hodně dávno, snad už ve třinácti letech, kdy jsem hrál v cimbálce. Chtěl jsem mít i rockovou kapelu, ale nakonec, když jsem šel na konzervatoř na housle, vznikla myšlenka udělat cimbálku, ale takovou, která by zahrála všechno.

Jak si vybíráte písničky, které hrajete?

Nejsou to jen naše nápady. Hodně reagujeme na to, co se líbí lidem a co chtějí. Zazna-

menáváme si jejich přání, a co se nám líbí, to uděláme, aby to dobře vyznělo v naší sestavě.

Jaká byla první skladba, kterou jste hráli?

První úpravy vznikly zajímavě. Na konzervatoři jsem byl mezi pátákem a šestákem se svým bratrem s houslemi a kytarou ve Skotsku, kde jsme se snažili na ulici hrát folklorní věci a něco si tím vydělat. Nikoho to moc nezajímalo, a tak jsme během pár hodin nacvičili Metallicu, titulní píseň z Pulp Fiction a další známé věci. Vyšli jsme na ulici a během dvou hodin jsme vydělali asi 150 liber. Skladbu z Pulp Fiction jsem pak zahrál i profesorům konzervatoře na absolventském koncertu. A mělo to takový úspěch, že jsem se rozhodl dát dohromady kapelu. To se mi ale podařilo až ve třetáku na Janáčkově akademii. Tehdy to ještě byla kapela neprofesionální. Až před třemi lety jsem si našel úplně nové lidi, kteří jsou skvělí hráči, dobře zpívají a jsou to skvělé lidské osobnosti. Taký se říká se, že holky v kapele nejsou dobrá věc, ale u nás platí opak. Měl jsem prostě velké štěstí na lidi.

Jak se na tyto pokusy dívali na konzervatoři a na akademii?

Dokonce i na akademii jsme na absolventském koncertu hráli Posledního mohykána. Někteří sice koukali skrze prsty, jiní ale byli nadšení. Filmovou hudbu přeci běžně hrají orchestry.

Třeba takoví Piráti z Karibiku, přitom je to skvělá hudba. Jistě, úpravy rockových písniček, to je něco jiného. Ale i to už je dávno běžná věc a filharmonické orchestry po celém světě s tím sklízí obrovské úspěchy. Dokonce přímo doprovází metalové kapely.

Vystupovali jste ve Valmezu na festivalu poezie. Co vám to říká?

Vím, že se sem sjíždí elita mladých recitátorů z celého Česka a Slovenska. Ještě na konzervatoři jsem jezdil na festivaly poezie s profesorkou Věrou Zástěrovou z hereckého oddělení. Spolu s herci, kteří jsou dnes celkem známí, jako jsou Lukáš Příkazký, Jakub Gottwald nebo Erika Stárková. Doprovázel jsem recitaci na house.

Přečtete si někdy poezii?

Přiznám se, že ne. Mám plnou hlavu hudby a na jiné múzy už mi nezbyvá prostor. Prostě nestíhám číst. Vše se mi točí jen kolem hudby. Skládám, hraju, dávám lekce houslí... Snad jen příležitostně se k poezii dostanu jako posluchač v podobě mluveného slova.

Na koncertu zazněla i jedna vaše vlastní skladba. Takže neděláte jen převzaté věci?

Začal jsem tvořit vlastní hudbu, protože se chci dostat se s kapelou dál. Psaní vlastních skladeb je ale poměrně vyčerpávající. Zatím máme

jen dvě, ale chci to změnit. Naší strategií bylo, předložit lidem nejdřív známé písničky. Kdybychom dělali jen vlastní skladby, dostali bychom se lidem těžko do povědomí. Je třeba se napřed „profláknout“ známými věci a pak teprve člověk může přijít s něčím svým. Jinak by na vás lidé nepřišli.

A co ta rocková kapela, kterou jste kdysi chtěl mít?

Jistě, že by to šlo. Znáám muzikanty, co by do toho šli. Třeba geniálního bicistu, který hraje dechovku, a přitom má vystudovanou akademii

a je skoro na světové úrovni. Ale prostě se mi do toho nechce. Spíš se chci víc věnovat úpravám rockových písní a také vlastním podobně laděným věcem.

Pocházíte z jižní Moravy, že máte takový vztah k folkloru?

Pocházím z Vracova a pořád se cítím jako Vracovják. Vyrůstal jsem a mám to tam rád, i když teď z pracovních důvodů bydlím v Brně. Každý rok tam děláme koncert, naposledy s Jožkou Černým. Ty tradice mě dojmají, sám jsem hrál v několika souborech.

Chodíte i v kroji?

Teď o víkendu zrovna máme hody, ale já tam v kroji nepůjdu. Bývá tam 600 až 700 krojovaných lidí, což jinde neuvidíte. Je to úžasné, dokonce i kluci oblečení v krojích. A co teprve děvčata... Když vidím krásnou mladou holku ve vracovském kroji, tak se mi podlamují kolena. To je něco nádherného. Říká se, že vracovský ženský kroj je jeden z nejkrásnějších, ne-li nejkrásnější.

Pavel Stojar

GLOSA

Cimballica si zaslouží víc autorských skladeb.

Filipu Prechtlovi se podařilo dát dohromady šestici skvělých muzikantů na profesionální úrovni. Hudební projev je bezchybný. A pánskou část publika kromě hudebních výkonů jistě osvěží pohled na půvabnou ženskou polovinu kapely.

Žánrová kombinace, se kterou Cimballica přichází, působí na první poslech originálně. Není ale tak úplně autentická, jak by se mohlo

zdát. Je součástí širšího trendu, na kterém se veze vícero cimbalových kapel přicházejících už řadu let s předělvkami rockových hitů. Slušným reprezentantem tohoto přístupu je například muzika Grajcar s Dolních Bojanovic. Výrazněji se tak Cimballica odlišuje hlavně klasickým vzděláním hudebníků, což přece jen přináší poněkud jiný způsob interpretace.

Repertoár kapely je skutečně široký. Motivy z Pulp Fiction, Metallica, Piráti z Karibiku... Posluchače ty písničky i jejich aranže leckdy strhnou a vlijí se do paměti. Ne vždy to ale funguje, jak má. To platí zvláště u interpretace

hudebníků, kteří mají osobité charisma a není tak lehké jejich slavné kusy převzít. V případě Cimballicy mohla rozpačtěji vyznít třeba interpretace Vlasty Redla nebo Leonarda Cohena.

Na druhou stranu se zdá, že celkem slušný a nevyužitý potenciál má Filip Prechtl s Cimballicou u vlastních autorských skladeb. Škoda, že se jim nevěnují víc a že na mezinárodním koncertu zazněla jen jedna. Chce to trochu víc odvahy vydat se nevyšlapanými cestičkami...

Pavel Stojar

Módní okénko

Převzato z Přehledu zajímavostí světového tisku, únor 1948 č. 5.

Řekli a napsali o poezii...

PŘEČETL A VYBRAL JIŘÍ JUREČKA

Duch poezie se skládá z hlubokomyslnosti filozofa a z radosti dítěte nad pestrými obrazy.

Franz Grillparzer

Láska a poezie jsou vlastně spojenci na život a na smrt – poezie je láskou ducha a láska poezií těla.

François Pierre Guillaume Guizot

Kdo poezii miluje, je básníkem a nemusí napsat verš, brání-li mu v tom stud citu či neumělost. Kolik nevyslovené poezie je možná zrovna v této chvíli ve vás všech, dalo by snad báseň tak velikou, jaká dosud napsána nebyla.

František Halas

Mládí je poezií přímo nabitě. Neustále si prozpěvuje a pohvizduje, tancuje, sní o budoucích zázracích, vlétá si stužky do vlasů, tváří se dospěle, provádí hlouposti, neochotně snáší napomenutí, vášnivě miluje i nenávidí a stejně i pracuje, je-li přesvědčené, že práce má svůj správný cíl. To všechno je poezie.

František Hečko

Krásné rýmy slouží často jako berličky chromým myšlenkám.

Heinrich Heine

Poezie vytváří druhou přírodu, přírodu lidského srdce a lidských smyslů.

Josef Hora

Básníci mají být průměrní lidé, ani bozi, ani prodavači knih.

Quintus Flaccus Horatius

Básník neumírá svým tělem, ale nezájmem čtenářů.

Miroslav Horníček

Básníci krmí Pegasa senem z vlastní hlavy.

Miroslav Huptych

Pravěký muž, přinášeje své milence první květinové věnce, učinil první krok od zvířete. Stal se člověkem, vkročil do říše poezie, neboť pochopil prospěšnosti neužitečného.

Okakura Kakuzō

Poezie nás učí, jak ženy zbožňovat, próza nás učí, jak je milovat, psychologie nás učí, jak s nimi vycházet, a právnícká literatura nás učí, jak se s nimi rozcházet.

Milan Kenda

Pravda zbavuje život veškeré poezie.

Konfucius

Nesmrtelné verše umírají biflováním.

Viktor Koňachin

Špatné verše můžeme citovat jen tehdy, jsou-li od velikých básníků.

Choderlos de Laclos

Impotentní básníci mají víc času pro psaní milostné poezie.

Skromnost básníků je vždy falešná, protože jsou to lidé jako ostatní.

V případě lyrika Ypsilon byla rubrika „pohlaví“ v občanském průkazu byrokratickou formalitou.

Co říká jeden básník o druhém, lze říci, aniž by byl člověk básníkem.

Stanislaw Jerzy Lec

U lyrických básní se často druh verše znázorňuje takto: /-/--/-/ atd. Kdyby se myšlenky značily jedničkou a nesmysly nulou, vypadalo by to někdy takhle: 000/000/00.

Georg Christoph Lichtenberg

Básníci jsou jako děti. Když sedí za stolem, nedosahují nohama na zem.

Gabriel Laub

Všechny mé verše nejsou správné a dobré, ale ani mí čtenáři nejsou všichni dobří a zdatní.

Friedrich Logau

Převzato z Přehledu zajímavostí světového tisku, únor 1948 č. 5.

Porota se představuje... část 2.

DAVID KROČA

porotce

Sonet anglický místo medailonu

Když nevím kudy kam,
tak otevřu si pěknou knížku.
S ní na cestu se dám
do ráje srdce, do pelišku.
A jestli na mě chmura padla,
ze světa, co tu kolem sviští,
tak vypravím se do divadla
a dýchám světem na jevišti.
Ačkoliv nejsem šéfem banky,
svou práci jsem si vybral skvěle:
můžu si psát odborné články
a k tomu učit učitele.
Snad nás bude Valmez bavit
to všem přeje - Kroča David.

LIBOR VACEK

porotce

Při příležitosti loňského jubilejního 50. ročníku MFP vydalo KZ pozoruhodnou publikaci, mapující prostřednictvím neuvěřitelného množství dokumentů dosavadní historii festivalu. A moji kamarádi hbitě odhalili, že v jednom místě této publikace si roztomile zařadil pověstný tiskařský šotek. Pod mojí historickou fotografií se totiž objevil popisek „Trojnásobný vítěz a posléze dlouholetý člen poroty“. Ten šotek má svatou pravdu. Já opravdu „jedu Valmez“ už strašně dlouho. Začalo to v hloubi minulého století v roce 1976 a vskutku jsem se tehdy do análů ničím pozoruhodným nezapsal. Už to asi bude víc jak dvacet let, co usedám na druhé straně barikády, a počáteční bezstarostné fanfarónství se časem proměnilo spíše v hromadu pochybností, jestli jsem při svém subjektivním hodnocení něco nepostřehl, nepochopil, nezachytil. Ale lhal bych, kdybych tvrdil, že mě to nebaví. Baví, protože je to vždycky spousta úžasných zážitků. A na ty se těším zase.

JANA MACHALÍKOVÁ

náhradnice poroty

Učím, recituji, improvizuji... těžko říct, co bylo dřív.

Nejprve jsem improvizovala nechtěně, když jsem recitovala...

Hanka Kofránková mi říkala: „Ty vždycky pochopíš o čem ten text je, a pak si to řekneš svými slovy.“

Nešlo to změnit, začala jsem improvizovat bez textu. Nicméně texty a přednes mě stále baví. Nikdy se nepřestanu snažit umět text nazpaměť slovo od slova. No a tak když učím, nebo porotuji, tajně obdivuji všechny, kteří to umí zpaměti.

ALEŠ VRZÁK

porotce

Napiš něco vtipného... vtipného... vtip...
Přijďte na rozborový seminář! Tam se nasmějem, jéjéj!

P.S.: Nemějte strach. I já jsem tu začínal se známkou „3“.

HANA KOFRÁNKOVÁ

porotkyně

Co říci festivalu, kterému je více než 50 let?

Že je to dědek mezi festivaly.

Co říci porotkyni, které minulo 65 let?

Proboha?!

Poezie semperviva?

Peter Zemaník: „Mám rád tajuplné a magické texty. Přinášejí nová poselství.“

Peter Zemaník

Letošní předseda hodnotící komise 51. Moravského festivalu poezie Peter Zemaník je muž mnoha tváří. Rodák z Komárna je nejenom televizní a rozhlasový moderátor, ale rovněž uznávaný recitátor, který se v klíčovém období svého mladého života připravoval na významné recitační soutěže jako je Hviezdoslavův Kubín, DIV Trnava, pod vedením slovenského odborníka Ivana Kováče. Stal se laureátem Scénické žatvy Slovenská jar v Martině, od roku 1985 lektoroval umělecký přednes, byl scénáristou a režisérem divadla poezie při Gymnáziu Komárno, a aby toho nebylo málo, je porotcem recitačních československých soutěží v Národním osvětovém centru v Bratislavě. Na valašskomeziříčském festivalu se letos ujal předsednické pozice poprvé.

Slyšel jsem, že jste místní festival poezie navštívil už mnohokrát...

Jako porotce jsem přijížděl už mnohokrát. Už si nepamatuju, kdy přesně jsem festival navštívil poprvé, ale bylo již po revoluci. Takže minimálně dvacet let.

Má festival v sobě něco specifického? Čím vás tak neustále přitahuje?

Přitahuje mě už tím, že sem jezdím tolik roků. Festival mám nesmírně rád, má úžasnou atmosféru. Chodí sem skvělí lidé a myslím, že je charakteristické tím, že se zde účastníci snaží ze sebe dostat maximum. Prostředí M-klubu je nejgeniálnější místo na recitaci, jaké jsem kdy

zažil. Když si všechno, s čím se tady setkávám, pospojím dohromady, vyjde mi z toho jeden úžasný festival.

Myslíte si, že podobně specifické je i město jako celek?

Co se týče města, když jsem tady, nesmím vynechat tři věci. První je sobotní oběd u řezníka na náměstí, tam podávají nejlepší jídla, jaké jsem kdy zažil. Za druhé, nesmím vynechat Adamcovu prodejnu s knihami a cedéčky, která je v podzemí, rovněž s vchodem z náměstí. Kromě toho nesmím vynechat naši tzv. tetu – když to řeknu takto familiárně – která má obchod s keramikou a s uměleckými předměty. Bývala pod náměstím, ale nyní se přestěhovala a sídlí nad ním. Ostatní vyplývá ze situace, občas někdy zajdeme s Karlem Prokešem, nebo s některými dalšími účastníky festivalu. Pak se společně vydáváme poznávat zákoutí města, okolí Bečvy a některá zařízení stojící na jejím břehu.

Když se s odstupem času ohlédnete za uplynulými ročníky festivalu, dokázal byste zachytit nějaký trend ve výběru recitovaných textů nebo v úrovni účinkujících? Jak to cítíte?

Každý rok se těším na nějaké překvapení a každý rok se ho dočkám. Neumím přesně říct, jestli se to týká dramaturgie nebo interpretace. Tento ročník bude mimořádný už v tom, že jsem předseda komise, čímž vzrůstá zodpovědnost a snad i tréma. Co je ale zajímavé, na tomto

festivalu recitovala také moje dcera, která jeden ročník se svým textem vyhrála, a také jsem zde recitoval i já. Chtěl jsem si festival ohmatat ze všech úhlů pohledu. Nejenom jako člen poroty, ale také jako rodič, kouč, dramaturg a recitátor. Komplexní zážitek je nenahraditelný a možná i proto pro mne festival tolik znamená. Co se týče trendu ve výběru textů, mám pocit, že recitátoři jsou velmi invenční, hledají nové přístupy. Zajímavé je, že vnímání českých a slovenských recitátorů je trochu odlišné. Český recitátor se většinou snaží pochopit autora a přetlumočit jej, slovenský se naopak snaží nabídnout určitý zážitek z díla a ten přetlumočit divákům. Oba dva přístupy jsou podle mě rovnocenné.

Jaké vlastnosti by podle vás recitátor měl mít? Může to dělat i úplný introvert?

Každý člověk je tak trochu exhibicionista. Bez ohledu na to, jestli je to introvert nebo extrovert, vždycky nějak touží po uznání. Je jedno, čemu se věnuje. Recitátor se v zásadě ničím od ostatních lidí neliší, jenom na to hledá jiné, osobitější prostředky. Myslím si, že i v uvozovkách introvert může být dobrý recitátor. Znáám takové lidi. Nejde jen o to zaujmout intenzitou přednesu, velkou roli hraje to, že je zcela autentický, že je sám sebou.

Na čem by měl podle vás člověk, který chce být dobrý recitátorem, nejvíce zapracovat?

Podle mě každý, kdo chce nějak umělecky pracovat, se v první řadě musí umělecky vzdělávat.

Samozřejmě někdo má talent od Boha. Něco vezme do ruky a vytvoří z toho obrovské umění, ale to je tak možná jeden člověk z tisíce. Umělecký přednes je umělecká kategorie jako každá jiná. Má svá pravidla a zákonitosti, v nichž je třeba se orientovat a vzdělat do té míry, aby recitátor uchopil nástroje, které umělecký přednes vyžaduje, například interpretační, hlasové a dramaturgické. Také si myslím, že dobrý recitátor musí být i dobrý čtenář. Musí načíst kvantum literatury a v tom kvantu si umět vybrat dobrý a kvalitní text. Dnes se na pultech knihkupectví, časopisech a na internetu objevují texty různé úrovně. Může se publikovat absolutně všechno. V době, kdy jsem začínal, se člověk mohl spoléhat na kvalitu redaktorů, kteří zajišťovali, že se na pultech neobjeví literární brak. V současnosti je mladý člověk konfrontován se záplavou absolutně všeho, a to je to největší riziko, kterému musí čelit. Schopnost vybrat si dobrý text je výzva nejenom pro recitátora, ale i pro lektora uměleckého přednesu. Není jednoduché přesně specifikovat, co je dobrá literatura, a co už ne. Na to musí mít člověk trochu vytrénované ucho.

Text by měl ale s recitátorem určitým způsobem rezonovat...

Jasně, je rozdíl, když si šestnáctiletá studentka vybere text autorky, která reflektuje například čtyřicetiletou zkušenost z manželství. I když lze pochopit, že se jí to líbí. Někdy si recitátoři chtějí ulehčit tím, že vezmou text, který už někdy

někdo přednesl. Neuvědomují si, že to bývá větší riziko, než si vzít na jeviště nový text. Je to právě proto, že ten text před nimi už někdo objevil, už mu někdo vtiskl svou interpretaci, nějaký tvar. Nevím, možná se snaží tu interpretaci nějak okopírovat, prostě spolehnout se na to, že jej porota již dříve dobře ohodnotila. To je ale falešná představa a zbytečné vystavování se riziku srovnávání. Nejhorší je, když si recitátor vybere text kvůli porotě. Musí existovat trojúhelník mezi autorem, interpretem a textem a společně vytvářet jednotlivý celek.

Po jakých textech recitátoři nejraději sahají?

Nerad bych hovořil o konkrétních autorech, ale i tady ve Valmezu se setkávám s tím, že si recitátoři vybírají jisté typy autorů a jisté typy textů. Oblíbené jsou dva extrémy. Buď humorový text, nebo tzv. černý text. Ne vždy to funguje. Humor je nejobtížnější věc na světě. A černý text? Bez ohledu na to, že si dotyčný mladý člověk může myslet, že se nachází v nejtěžším období svého života, zdaleka netuší, co ho ještě čeká. Prostě musí získat určité zkušenosti, aby dokázal posoudit, jestli je jeho situace skutečně vyjádřitelná tímto typem textů. Když jsem byl mladý, také jsem si myslel, že můj text, můj příběh, musí zaujmout každého.

A vy osobně máte rád jaké texty? Co je vám nejbližší?

Mám rád texty tzv. atmosférotvorné, které vytvoří atmosféru jednak při čtení, jednak při

poslouchání. Musím se pochlubit tím, že jsem byl na Slovensku ten recitátor, který přinesl na jeviště autory magického realismu, jako byl Gabriel García Márquez a podobně, a ostatní recitátoři zjistili, jak dobré to jsou věci. Texty, které jsou pro mě na první pohled jednoduché, ve své skladbě nebo příběhu, nemám rád. Protože ty bývají většinou dost komplikované na to, aby je člověk rozebral. A naopak. Texty, které mi připadají na první pohled záhadné, nevysvětlitelné, paradoxní, nelogické, takové, které v sobě skrývají nějaký zádrhel, mě provokují právě svou tajemností, svou ne úplnou přímočarostí, a vícero možnostmi interpretace. Pro mě nastane zážitek z uměleckého přednesu tehdy, když já, jako interpret, přinesu jistou alternativu pro posluchače. Tedy když autor napíše text, který má více alternativních výkladů, já jako recitátor k tomu poskytnu ten svůj, a další, třetí, si v něm při poslechu najde příjemce. Tento trojúhelník se v sobě spojí a vznikne úplně nové poselství. Proto mne moc neoslovují přímočaré texty. Nezvykl jsem si na ně. Vždy jsem se snažil svým žákům, kteří mě požádali o to, abych jim dělal lektora, nabízet komplikovanější pohled na svět a text, než jen vzít jednoduchý příběh.

Co byste na závěr chtěl vzkázat účinkujícím recitátorům?

Nebojte se. I v porotě sedí jenom lidé.

Marek Adamík

Předseda poroty Peter Zemaník s kolegy Soňou Parilákovou a Davidem Kročou.

KULTURNÍ ZAŘÍZENÍ MĚSTA VALAŠSKÉHO MEZIRÍČÍ JE TAKÉ PROVOZOVATELEM GALERIÍ V AREÁLU ZÁMKU ŽEROTÍNŮ, DO KTERÝCH VÁS ZVEME. ÚČASTNÍCI MFP S FESTIVALOVOU PLACKOU MAJÍ NA VÝSTAVY VSTUP ZDARMA.

MUZEJNÍ A GALERIJNÍ CENTRUM

HRY A KLAMY

INTERAKTIVNÍ, ZÁBAVNÁ A VZDĚLÁVACÍ VÝSTAVA

Znáte rychlost své reakce, umíte provést kuličku složitým labyrintem nebo prolnout svůj obličej s obličejem svého partnera? Už jste si s někým šeptali na dálku dvaceti metrů? To nejsou čáry a kouzla, ale malá část toho, co nabízí výstava Hry a klamy ve 2. patře Muzejního a galerijního centra. Poznejte svět vědy a techniky zábavným způsobem.

Výstava v sobě kombinuje hru, zábavu i poučení a zahrnuje více než šedesát exponátů, které jsou přímo určené k vyzkoušení, vyřešení nebo soutěžení. U výstavy platí heslo "Dotýkat se exponátů je přikázáno", protože co si vyzkoušíte, tomu porozumíte. Věda je zábava!

Základním principem Her a klamů je interaktivnost a zapojení co největšího množství smyslů. Prostřednictvím her a experimentů zde poznáte běžné jevy, které se dějí kolem nás.

Výstava Hry a klamy v Muzejním a galerijním centru.

NECHÁME TO TAK? a VALMEZ FOTO 2015

V prostorách Muzejního a galerijního centra se nachází také v současné době restaurovaná kaple Smrtných úzkostí Ježíše Krista, do které můžete zavítat na panelovou výstavu projektu občanského sdružení Zachraňme dominanty, který vznikl s cílem upozorňovat na neutěšený stav sakrálních a jiných památkových staveb v České republice.

Cílem projektu je vzbudit zájem o tuto část kulturního dědictví, od křížků přes drobné kapličky, kostely, kláštery, ale i stavby hospodářského charakteru. A pro oslovení veřejnosti slouží právě putovní výstava s názvem Necháme to tak?. Více

informací o projektu se mohou zájemci dovědět na www.zachranme-dominanty.cz.

Poslední výstavou, na kterou vás v Muzejním a galerijním centru zveme je série vítězných a soutěžních snímků amatérské fotosoutěže Valmez foto 2015, kterou od roku 2008 pořádá město Valašské Meziříčí. Vždy do konce srpna mohou zájemci všech věkových kategorií posílat své snímky pocházející z Valašského Meziříčí. Odborná komise poté vybírá ty nejpovedenější, jež jsou oceněny a následně používány na propagační materiály města. Výstavu snímků najdete v přízemích prostorách centra.

Instalace výstavy Necháme to tak?

M-KLUB

KAMILA HÝŽOVÁ - OBČAS I LUSTRUJU

V malém sále M-klubu jste si určitě všimli nainstalovaných ilustrací Kamily Hýžové, jež svou výstavu nazvala Občas i lustruju a představuje výběr z autorčiny tvorby posledních tří let.

Hýžová ve svých kresbách pojí realistické tvary s nádechem tajemna podobného magickému realismu. Věnuje se jak každodenním maličkostem a neopakovatelnosti okamžiků, tak melancholickým portrétům či snovým obrazům. Spojení křehkých linií a barevných ploch v její tvorbě tvoří jemný kontrastní vztah. Experimentuje s vodovými barvami a tuší, ale také sází na jistotu s barevnými fixy. Postupně získává zkušenosti s tvorbou v grafických programech a spojovacím prvkem všech děl je subtilní linie černého mikrofuxu.

Instalace výstavy Kamily Hýžové v M-klubu.

Případ Radok: Osudové odchody divadelního inovátora

Umělecká i životní pouť spolutvůrce Laterny magiky a jednoho z nejvýznamnějších evropských divadelních a filmových režisérů 20. století Alfréda Radoka byla poznamenána vynucenými odchody z rasových a později politických důvodů. Ve světě divadla přesto dokázal zanechat nesmazatelnou stopu. Především díky tomu, že se stal zakladatelem multimediálního divadla.

Multimediální je také pořad Případ Radok, který vznikl v roce 2014 ke stému výročí narození tohoto umělce, byl poprvé uveden v pražském divadle Archa. Diváci v Meziříčí ho poprvé mohou vidět 16. října ve 20 hodin ve velkém sále zámku Žerotínů.

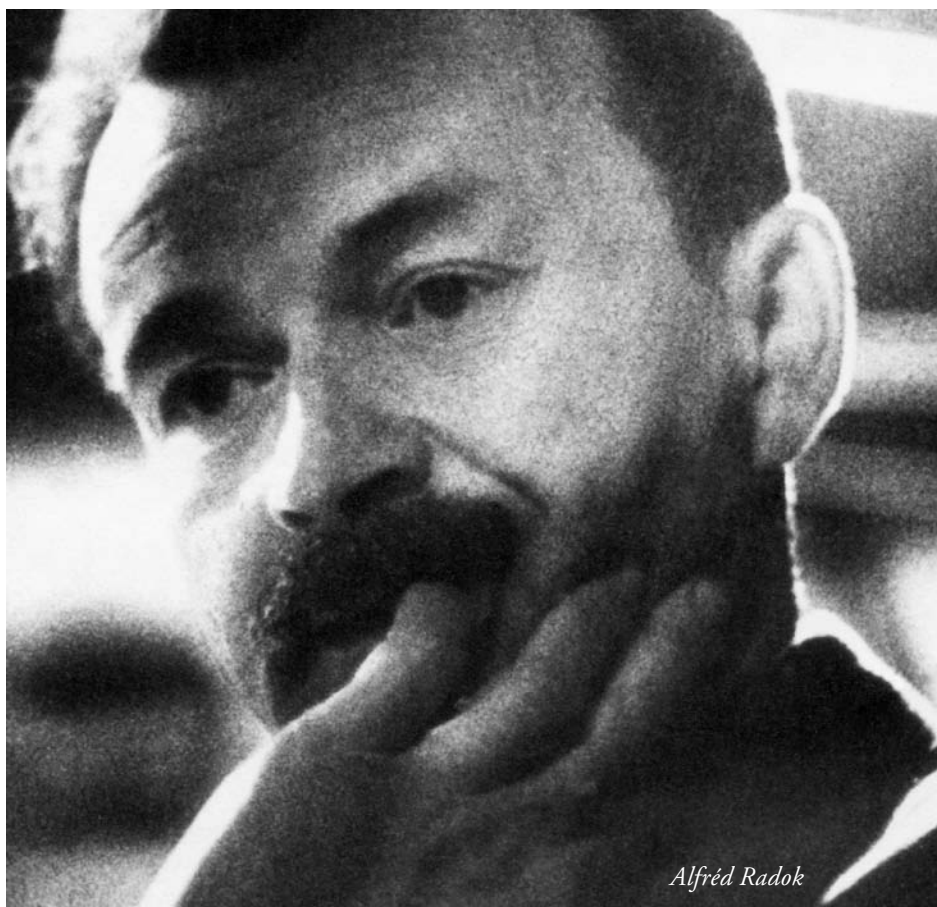
Na scénáři Hany Burešové a Štěpána Otčenáška se podílel teatrolog Honza Petružela, projekce připravil Filip Wiesner. V režii Hany Burešové účinkují herci Divadla v Dlouhé Miroslav Hanuš, Veronika Lazorčáková, Jan Meduna, Milan Potoček a z audiozáznamu Miroslav Táborský.

Kdo byl Alfréd Radok?

Alfréd Radok (narodil se 17. prosince 1914 v Kolodějích nad Lužnicí, zemřel 22. dubna 1976 ve Vídni) byl český divadelní a filmový režisér, zakladatel Laterny magiky. Výrazně zasáhl i do kulturního života Valašského Meziříčí, přestože tu pobýval jen krátce na začátku okupace.

Při pražských studiích mu velice imponovalo moderní divadlo v podání E. F. Buriana a jeho souboru. Po nuceném útěku před gestapem z Prahy se dostal do Valašského Meziříčí, kde založil při sokolské organizaci divadelní soubor Mladá scéna, se kterou inscenoval představení Král Lávrá od K. H. Borovského. Václav Kašík, přední pražský režisér, který na toto představení přijal pozvání, zprostředkoval Radokovi místo asistenta režie v divadle E. F. Buriana, tehdejší D41. Alfréd Radok se tak přes hrozící nebezpečí vrátil do gestapem obsazené Prahy.

Po zatčení E. F. Buriana v březnu 1941 došlo k rozpuštění divadla a Radok, stejně jako většina členů souboru, přešel do Městských divadel pražských, která převzala z rozhodnutí Zemského úřadu sál jako svoji pobočnou scénu pod názvem Městské divadlo Na Poříčí. V tomto divadle připravil Alfréd Radok inscenaci Mahenovy hry s filmovou projekcí Mezi dvěma bouřkami, jejíž fotografie z natáčení a svitky negativů si později označil ve svém archivu jako „První Laterna magika.“ K uvedení představení nakonec nedošlo, důvodem byl židovský původ Alfréda Radoka. Následně byl ze stejných důvodů nucen ukončit svou práci v divadlech v Brně, Plzni a v Divadle na Vinohradech. V roce 1944 byl odvezen do koncentračního tábora v Klettorfu.

Alfréd Radok

Jeho filmy se cenzorům nelíbily

Po osvobození nastoupil Alfréd Radok do Divadla 5. května, kde se poprvé pracovní setkal s Josefem Svobodou. Společnou inscenací Hoffmannovy povídky začala jejich více než dvacetiletá spolupráce. Ta byla přerušena pouze v letech 1960 až 1965 působením Alfréda Radoka v Městských divadlech pražských, kde spolupracoval se scénografem Ladislavem Vychodilem, a ukončena v roce 1968 Radokovou emigrací. V roce 1946 pro umělecké neshody z Divadla 5. května odešel, aby následně nastoupil do Divadla Satiry. Od roku 1947 pohostinsky režíroval v Národním divadle.

V roce 1948 natočil svůj první film Daleká cesta o pronásledování Židů. Pro Radoka to bylo velmi citlivé téma, přes které se chtěl vypořádat se svou osobní zkušeností. Film měl v zahraničí velký úspěch a získal řadu ocenění. V Čechách byl téměř ihned po premiéře stažen z distribuce, opět z důvodů rasového pronásledování, tedy „nevhodné“ tematiky.

Druhý Radokův film Divotvorný klobouk, který natočil v roce 1951, nebyl nakonec doporučen k promítání cenzurou a autor byl propuštěn ze Státního filmu, kde v té době působil.

V roce 1956 natočil svůj poslední film Dědeček automobil, který měl velký ohlas jak v Československu, tak v zahraničí.

Světový úspěch a pak další útěk

V roce 1957 byl Alfréd Radok jmenován uměleckým vedoucím pořadů v československém pavilonu na Světové výstavě v Bruselu 1958. Tím začala jeho éra spojená s Laternou magikou. Spolu se scénografem Josefem Svobodou v projektu pro výstavu Expo 58 jako vůbec první zrealizovali myšlenku propojení filmové projekce s živou jevištní akcí.

Po politickém a společenském uvolnění přišla opět okupace. A další velké životní rozhodnutí Alfréda Radoka. 28. srpna 1968 emigroval s ženou a dětmi do Švédska, kde měl v tu dobu domluvenou pohostinskou režii v Göteborgu, který se stal následně jeho druhým domovem. Zemřel v roce 1976 ve Vídni, kam přijel režírovat do Burgtheatru dvě aktovky Václava Havla. V roce 1991 byl vyznamenán řádem T. G. Masaryka III. stupně in memoriam. Prestižní české divadelní ceny nesou jeho jméno – Ceny Alfréda Radoka

S manželkou a spolupracovnicí Marií (1922 – 2003), měli syna Davida, který je režisérem, a dceru Barbaru. Jeho bratr Emil Radok (1918 – 1994) byl také režisérem a Alfrédovým spolupracovníkem.

Zdroje: Divadlo V Dlouhé a ZUŠ Alfréda Radoka

Pavel Stojar

I. kolo / 1. kategorie

	Jméno Příjmení	Autor Název textu	Libor Vacek	Matej Čertík	Hana Kofránková	Peter Zemaník	Soňa Pariláková	David Kroča	Aleš Vrzák	Počet bodů	po- řadí	Čas
1	Mária BLÁHOVÁ	Ilja Hurník Dotvoření	5	4,5	4	5	5,5	6	5	25	14.	2:29
2	Adéla PONDĚLÍČKOVÁ	Jan Drda Vyšší princ	6	5,5	6	6	7	6,5	7	31,5	7.	8:44
3	Natálie DURCHÁNKOVÁ	Marian Palla Stěrače	4	6,5	5	4	5	5	5	24	15.- 16.	2:23
4	Roman POLIAK	Dušan Mitana Z nočníka	7	7,5	5,5	7	6,5	7	8	35	5.	9:19
5	Andrea KLEMOVÁ	Bella Achmadulinová Tůžba po zrození	5	6	6,5	6	6	6	5	29	9.-11.	6:26
6	Ondřej KVĚCH	C. D. Payne Z deníku Mladík v odboji	5	5	6	4	4,5	6,5	6	26,5	13.	3:45
7	Vít STAŠA	Petr Olmer Čekání	5,5	5,5	7	7	4,5	5,5	6	29,5	8.	3:38
8	Tomáš HODERMARSKÝ	Dalton Trumbo Johnymu dali pušku	4	8,5	5	6	6	7	5	29	9.-11.	8:15
9	Andrea KÓŇOVÁ	K. J. Erben Poludnica	6	8,5	7	5	3	5	4	27	12.	4:34
10	Mária NAGYOVÁ	Ian McEwan Na pláži	5	5,5	6,5	8	7,5	7	6	32,5	6.	6:44
11	Tereza SVĚŘÁKOVÁ	A. P. Čechov V letním domě	6,5	9	7,5	8	7,5	8	8	39	1.	5:55
12	Simona ROZLOŽNÍKOVÁ	Václav Pankovčín Tri ženy pod orechom	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Mikuláš KLENOR	Iginio Ugo Tarchetti Písmeno U	7	3,5	4,5	2	4	6	6	24	15.- 16.	8:14
14	Frederika KAŠIAROVÁ	Mírka Ábelová Na!	7,5	4,5	6	7	8	7	8	35,5	3.-4.	8:00
15	Martin MOKRÝ	Charles Bukowski Velký zvířata v beto- nových botách	6,5	7	7,5	9	7,5	7	7	36	2.	6:18
16	Vojtěch HEJTMÁNEK	Lawrence Ferlinghetti Prádlo	6	5	7	6	5,5	5	6,5	29	9.-11.	4:21
17	Terézia PRAVDOVÁ	Veronika Šikulová Dušinka	7	6,5	6	8	8	7	7	35,5	3.-4.	9:22

I. kolo / 2. kategorie

	Jméno Příjmení	Autor Název textu	Libor Vacek	Matej Čertík	Hana Kofránková	Peter Zemaník	Soňa Pariláková	David Kroča	Aleš Vrzák	Počet bodů	po- řadí	Čas
1	Nina POMPOŠOVÁ	M. C. López Ešte raz a naposledy...	6	7	5,5	6	8	7	7	33	6.	7:49
2	Terezie JELÍNKOVÁ	Marina Cvetajevová Který vítr mám proklínat	7	7,5	7	7	7,5	7	8	36	4.	4:58
3	Vladimír SOLDAN	Jiří Šotola Na smrt Lamarckovu	9	8,5	8	8	7,5	8	8	40,5	3.	5:53
4	Tereza LNĚNIČKOVÁ	Karel Poláček Několik slov a příbu- zenském názvosloví	5	6	6	5	5,5	6,5	6,5	29	7.-8.	6:18
5	Ján GALABA	Vojtech Mihálik Balada o poslednej prvej láske...	6	5	5	6	6	6	7	29	7.-8.	4:07
6	Eva HADRAVOVÁ	František Hrubín Lešanské jesličky	8,5	8	8	10	7	9	8	41,5	2.	7:01
7	Alžbeta JURKOVIČOVÁ	Liv Ullmanová Premena	9	9,5	9	10	9,5	8,5	10	47	1.	9:42
8	Marianna STANČOKOVÁ	Marie Darrieussecq Svinské pravdy	7,5	9,5	7,5	8	6,5	6	6	35,5	5.	7:20

Eva Grohová se svými svěřenci Andreou Klemovou a Tomášem Hodermarským.

Festivalové menu

Valašská kyselice, chléb 30 Kč
Dýňová polévka 30 Kč

Kuřecí řízek, bramborový salát 70 Kč
Vepřový guláš, chléb 70 Kč
Hermelín na grilu, hranolky 70 Kč
Klobása na grilu, chléb 50 Kč
Hermelín na grilu, chléb 50 Kč
Párek v rohlíku 20 Kč
Hranolky 30 Kč
Palačinka s ovocem 35 Kč
Valašský frgál 1/4 35 Kč

Přejeme Vám dobrou chuť.

Program 51. MFP

pátek 16. října

09:00 I. kolo soutěže /M-klub/
20:00 losování II. kola soutěže /sál/
doprovodný program:

PŘÍPAD RADOK

Divadlo v Dlouhé, Praha

sobota 17. října

09:00 II. kolo soutěže /M-klub/
14:00 rozborový seminář s porotou /sál/
20:00 vyhlášení výsledků /M-klub/
přehlídka vítězů
slavnostní zakončení
51. ročníku

Zde může být i vaše reklama ...

Zavírák Aleše Lindušky

Hory zapomnění

*Jsou v horách místa, kde se lépe zapomíná,
jsou v horách místa, kde v duši znovu svítá,
jsou v horách místa, kde srdce znovu bije,
jsou v horách místa, kde láska znovu žije.*

*Když stoupám úbočím, hory mi berou dech,
když stoupám k výšinám, překračuju břeh,
strachu, který dusí svobodná srdce,
strachu, který trýzní svobodné duše.*

*Jsou místa v člověku, kde se těžko zapomíná,
jsou srdce, která v horách nikdo neobjímá,
jsou obzory, k nimž srdce nespíchá,
jsou chvíle, kdy se těžko dýchá.*

*Když se vracím k horám,
nebojím se temných koutů,
když se po úbočích toulám,
srdce i duši v bystrinách koupu.*

Aleš Linduška

Marianna Stančoková

Zde může být i vaše reklama ...

OULÍKOVÁ, Praha-NUSLE
stanice el. dr. 3, 13, 14, 19, 23 • Vladimírova 11

tiráž

*foto na titulní straně Roman Poliak, foto Vlasta Červenková
a poslední straně galerie Kaple, foto Ondřej Smolka*

Festivalové listy 51. Mezinárodního festivalu poezie pro účastníky festivalu vydává Kulturní zařízení města Valašského Meziříčí, příspěvková organizace.
Redakce: Karel Prokeš - šéfredaktor, Ondřej Smolka - grafika, sazba, Pavel Stojar, Tereza Volfová, Aleš Linduška, Jiří Jurečka, Marek Adamík, Vlasta Červenková - fotograf.

partneři festivalu:

